

Grondwettelijk Hof

INFORMATIEVE NOTA BETREFFENDE HET ARREST NR. 34/2015

De regels volgens welke een ouder niet het recht heeft om op eenvoudig, niet anders gemotiveerd verzoek voor zijn kind een vrijstelling te verkrijgen om het onderricht in een van de erkende godsdiensten of in de niet-confessionele zedenleer in een school van het officieel onderwijs te volgen, zijn in strijd met het recht van de ouders om het door de overheid aan hun kinderen verstrekte onderwijs te laten verzekeren met naleving van hun godsdienstige en filosofische overtuigingen

Bij zijn arrest nr. 34/2015 van 12 maart 2015 antwoordt het Hof op een prejudiciële vraag van de Raad van State.

Die prejudiciële vraag vindt haar oorsprong in het beroep tot nietigverklaring dat voor de Raad van State is ingesteld tegen de beslissing waarbij een school van de Stad Brussel heeft geweigerd om een leerling van het vierde middelbaar ervan vrij te stellen een filosofische cursus te volgen. De ouders van de leerling voeren voor de Raad van State aan dat zij ertoe verplicht werden hun dochter in te schrijven voor de cursus niet-confessionele zedenleer teneinde de geldigheid van het getuigschrift dat haar na afloop van het schooljaar moest worden toegekend, niet in het gedrang te brengen.

De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 8 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving en op artikel 5 van het decreet van 31 maart 1994 van de Franse Gemeenschap houdende bepaling van de neutraliteit van het Gemeenschapsonderwijs. De Raad van State vraagt het Hof of die twee artikelen in strijd zijn met de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet indien zij zo worden geïnterpreteerd dat zij het de ouders niet mogelijk maken om op eenvoudig, niet anders gemotiveerd verzoek voor hun minderjarige kinderen een vrijstelling te verkrijgen om het onderricht in een van de erkende godsdiensten of in de niet-confessionele zedenleer te volgen.

Artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet heeft een fundamenteel recht gedefinieerd door de overheidsinstellingen ertoe te verplichten de keuze te bieden tussen het onderwijs van een van de erkende godsdiensten en dat van de niet-confessionele zedenleer. Met dat fundamentele recht dat aan de ouders en de leerlingen is toegekend, stemt voor die instellingen de verplichting overeen om de cursussen godsdienst en niet-confessionele zedenleer in te richten.

Datzelfde artikel waarborgt ieder het recht op onderwijs met inachtneming van de fundamentele rechten en vrijheden. Tot die fundamentele rechten behoort het recht van de ouders dat het door de overheid aan hun kinderen verstrekte onderwijs wordt verzekerd met naleving van hun godsdienstige en filosofische overtuigingen.

Zonder dat het nodig is de inhoud te onderzoeken van de cursus niet-confessionele zedenleer zoals die wordt verstrekt in de inrichting waar de leerling wiens ouders voor de

Raad van State een beroep hebben ingesteld, naar school gaat, merkt het Hof op dat de ontwikkeling van de cursus niet-confessionele zedenleer moet worden geplaatst in de context van artikel 181 van de Grondwet, waarin de grondwettelijke erkenning is verankerd van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele filosofische levensbeschouwing. Bovendien zijn de titularissen van de cursus godsdienst en de titularissen van de cursus zedenleer, ten aanzien van hun verplichtingen inzake de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs of van het gesubsidieerd officieel onderwijs, onderworpen aan dezelfde decretale bepalingen, bepalingen die verschillen van die welke gelden voor de leerkrachten-titularissen van alle andere disciplines. De cursus zedenleer wordt in het in het geding zijnde decreet overigens niet « cursus niet-confessionele zedenleer » genoemd, maar wel « cursus zedenleer geïnspireerd door het vrij onderzoek ».

Uit die elementen vloeit voort dat de Franse Gemeenschap toestaat dat de cursus een geëngageerde cursus is en dat zij de titularis van die cursus toestaat te getuigen voor een bepaald filosofisch stelsel. Hieruit volgt dat de Franse Gemeenschap niet waarborgt dat de cursussen godsdienst en niet-confessionele zedenleer die aan de keuze van de ouders worden aangeboden informatie of kennis verspreiden op tegelijk « objectieve, kritische en pluralistische wijze », overeenkomstig de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waarop het Grondwettelijk Hof steunt.

Opdat het recht van de ouders zou worden verzekerd dat hun kinderen niet worden geconfronteerd met conflicten tussen de door de school verstrekte godsdienstige of zedelijke opvoeding en de godsdienstige of filosofische overtuigingen van de ouders, moeten de leerlingen ervan kunnen worden vrijgesteld de cursus godsdienst of zedenleer te volgen.

Bovendien, teneinde hun recht te beschermen om hun godsdienstige of filosofische overtuigingen niet kenbaar te maken, overtuigingen die voor alles vallen onder het meest innerlijke van ieder, zouden de stappen die moeten worden gedaan om die vrijstelling te verkrijgen, de ouders niet ertoe mogen verplichten hun verzoek om vrijstelling te motiveren en aldus hun godsdienstige of filosofische overtuigingen kenbaar te maken.

Deze informatieve nota, opgesteld door de referendarissen die met de persrelaties zijn belast en door de griffie, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuancerings van het arrest.

Het arrest nr. 34/2015 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<http://www.const-court.be/public/n/2015/2015-34n.pdf>).